

**SMILTENES NOVADA
JAUNATNES POLITIKAS ATTĪSTĪBAS
PLĀNOŠANAS DOKUMENTS
2023. - 2028. GADAM**

Dokuments izstrādāts projekta "Kvalitatīvas un ilgtspējīgas darba ar jaunatni sistēmas izveide Smiltenes novada pašvaldībā" īstenošanas ietvaros, un tas īstenots Izglītības un zinātnes ministrijas Jaunatnes politikas valsts programmas 2011-2023 gadam ietvaros.

SATURS

TERMINU SKAIDROJUMS	3
IEVADS	6
JAUNATNES POLITIKAS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA NEPIECIEŠAMĪBAS PAMATOJUMS	7
1.ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS UN ANALĪZE	
1.1 Vispārējā informācija un rādītāji pašvaldībā.....	8
1.1.1. Īss pašreizējās situācijas raksturojums darbā ar jaunatni dažādās jomās.....	10
1.1.2. Jauniešu ar ierobežotām iespējām iekļaušana.....	13
1.1.3. Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām.....	14
1.1.4. Darbs ar skolēnu pašpārvaldēm.....	15
1.1.5. Mobilais darbs ar jaunatni.....	16
1.2. Jauniešu anketēšana un datu apkopojums.....	17
1.3. SVID analīze.....	18
2. SMILTENES NOVADA JAUNATNES POLITIKAS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANA	
2.1. Vīzija darbam ar jaunatni Smiltenes pašvaldībā.....	22
2.2. Īstenošanas sistēma un stratēģiskā plānošana.....	23
2.3. Rīcības plāns 2023. - 2028.gadam.....	25
2.3.1. Komunikācijas sistēma.....	25
2.3.2. Jauniešu mentālā un fiziskā veselība un veselīgs dzīvesveids.....	27
2.3.3. Jauniešu līdzdalība un iekļaušanās sabiedriskajā dzīvē.....	30
2.3.4. Neformālās un formālās izglītības mijiedarbība.....	32
2.3.5. Mobilais darbs un darba ar jaunatni īstenošanas infrastruktūra.....	36
2.3.6. Starptaustiskās pieredzes iespējas.....	38
SECINĀJUMI	40
DOKUMENTA ILGTSPĒJA UN IEVIEŠANA	42

TERMINU SKAIDROJUMS

Jaunietis – persona vecumā no 13-25 gadiem.

Jaunatne – demogrāfiskā iedzīvotāju grupa vecumā no 13-25 gadiem.

Jaunatnes politika – uz sadarbību balstīta valsts un pašvaldību institūciju, jaunatnes organizāciju un jauniešu pārstāvošo organizāciju mērķtiecīga darbība, kas sekmē jauniešu vajadzībām atbilstošu pakalpojumu un mehānismu veidošanos, kas vērsta uz labvēlīgas vides radīšanu jauniešu kā sabiedrības locekļu pilnvērtīgai un vispusīgai attīstībai, un kuras mērķis ir jauniešu integrācija sabiedrības dzīvē. Visās valsts politikas jomās īstenojamu mērķtiecīgu darbību kopums, kas veicina jauniešu pilnvērtīgu un vispusīgu attīstību, iekļaušanos sabiedrībā un dzīves kvalitātes uzlabošanos. Jaunatnes politikas īstenošanā iesaistītās institūcijas un organizācijas sekmē jauniešu iniciatīvas, līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē, veic darbu ar jaunatni un nodrošina jauniešiem vieglāku pāreju starp vecumposmiem, paredzot atbilstošas aktivitātes jaunieša personības attīstībai.

Jaunatnes organizācija – biedrību un nodibinājumu reģistrā reģistrēta un jaunatnes organizāciju sarakstā ierakstīta biedrība.

Darbs ar jaunatni – uz jaunatni vērsta rīcības kopums, ietverot jaunatnes aktivitātes, kas nodrošina iespējas jauniešu attīstībai un integrācijai sabiedrībā un kuras veic jaunatnes politikas īstenošanā iesaistītās personas un jaunatnes darbinieki.

Jaunatnes lietu speciālists – persona, kas plāno un uzrauga darbu ar jaunatni, sadarbojoties ar jaunatnes politikas īstenošanā iesaistītajām personām, izstrādā priekšlikumus jaunatnes politikas pilnveidei, koordinē informatīvus un izglītojošus pasākumus, projektus un programmas jaunatnes politikas jomā, sekmē jauniešu pilsonisko audzināšanu, veicina jauniešu brīvprātīgo darbu un līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē, konsultē jauniešus jaunatnes politikas jomā, tajā skaitā par pasākumu, projektu un programmu izstrādi un īstenošanu, kā arī veicina jauniešu personības attīstību.

Jaunatnes darbinieks - persona, kas veic darbu ar jaunatni, iesaistot jauniešus dažādu projektu īstenošanā un izvērtēšanā; nodrošina aktivitātes un brīvā laika pavadīšanas iespējas jauniešiem vietējā līmenī; līdzdarbojas starptautisku pasākumu un projektu īstenošanā, konsultē jauniešus par viņiem aktuālajām tēmām; nodrošina informācijas pieejamību un apriti par jaunatnes politikas jautājumiem.

Jauniešu līdzdalība – līdzdarbība jaunatnes politikas izstrādē un īstenošanā: iesaistīšanās neformālās izglītības iegūšanā un sniegšanā un veicot brīvprātīgo darbu; darbošanās izglītības iestāžu pašpārvaldēs; projektu un citu iniciatīvu izstrādāšana un īstenošana; piedalīšanās jaunatnes organizāciju, kā arī citu biedrību un nodibinājumu darbībā; iesaistīšanās jaunatnes politiku ietekmējošu valsts un pašvaldību lēmumu pieņemšanas procesā; iesaistīšanās citās aktivitātēs, kas vērstas uz jauniešu līdzdalības veicināšanu jaunatnes politikas izstrādē un īstenošanā.

Neformālā izglītība – Jebkura, ārpus formālās izglītības organizēta darbība, kas ir mērķtiecīga, plānota un strukturēta, ar skaidri definētiem sagaidāmajiem mācīšanās rezultātiem. Tā papildina formālo izglītību, nodrošinot to iemaņu un prasmju apguvi, kas nepieciešamas pašapzinīgam, motivētam, sociāli un ekonomiski aktīvam pilsonim, kas spēj integrēties sabiedrībā un darba tirgū. Neformālās izglītības aktivitātēs vienlīdz būtiskas sastāvdaļas ir gan praktiska pieredze, gan refleksija, kurā dalībnieki, vadītā procesā paši atklāj savus mācīšanās rezultātus un apzinās, kā tos izmantot dzīvē.

Interesu izglītība – personas individuālo vajadzību un vēlmju īstenošana neatkarīgi no vecuma un iepriekš iegūtās izglītības.

Jauniešu centrs – viens no pašvaldības darba ar jaunatni īstenošanas instrumentiem un institucionālās sistēmas darbam ar jaunatni sastāvdaļām. Centrs ir īpaši nozīmīgs posms starp „neaktīvo” un „aktīvo” jauniešus, tā ir vieta, kurā jauniešiem ar dažādām interesēm un dzīves pieredzi ir pieejama draudzīga, atvērta un atbalstoša vide. Centrs jaunatnes jomā sadarbojas ar jaunatnes politikas īstenošanā iesaistītajām personām (tajā skaitā dažādām pašvaldību institūcijām, jaunatnes organizācijām, kā arī valsts pārvaldes iestādēm).

Skolēnu pašpārvalde – izglītības iestādes izglītojamo pašpārvalde ir demokrātiska izglītojamo vēlētā institūcija, kas savā darbā ievēro Pašpārvaldes veidošanas un darbības kārtību, izglītības iestādes nolikumu vai satversmi un iekšējās kārtības noteikumus.

Jauniešu dome – viens no jauniešu līdzdalības veidiem pašvaldībā, kas sekmē pašvaldības jauniešu sadarbību, jauniešu līdzdalību pašvaldības lēmumu pieņemšanas procesā, pieredzes apmaiņu un iniciatīvas. Jauniešu domes sastāvā iekļauj izglītojamo pašpārvalžu, jauniešu iniciatīvu grupu un jaunatnes organizāciju pārstāvjus.

Jaunatnes lietu konsultatīvā komisija - pašvaldības domes apstiprināts līdzdalības mehānisms vietējā līmenī, kas veicina koordinētu pašvaldības darbu ar jaunatni plānošanu un īstenošanu, sadarbojoties dažādām pašvaldības iestādēm (piemēram, sociālais dienests, pašvaldības policija, izglītības iestāde) un valsts iestādēm (piemēram, nodarbinātības valsts aģentūra), kā arī jauniešu līdzdalību lēmumu pieņemšanā.

Brīvprātīgais darbs - organizēts un uz labas gribas pamata veikts fiziskās personas fizisks vai intelektuāls bezatlīdzības darbs sabiedrības labā.

Mobilais darbs ar jaunatni - darba ar jaunatni veids, kas nodrošina jauniešiem līdzdalības iespējas viņu dzīvesvietā, kurā netiek veikts darbs ar jaunatni vai tas tiek veikts ierobežotā apjomā.

IEVADS

Smiltenes novada jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokuments (turpmāk tekstā – Dokuments) ir vidējā termiņa plānošanas dokuments 2023. – 2028. gadam, kas nosaka darba ar jaunatni attīstības prioritātes, rīcības virzienus, mērķus, uzdevumus un to īstenotājus.

Dokumenta izstrāde veikta, pamatojoties uz likumu „Jaunatnes likums”, kas spēkā esošs no 01.01.2009. Dokuments izstrādāts, ņemot vērā Smiltenes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un Smiltenes novada attīstības programmu, kā arī, aktuālo informāciju no Jaunatnes Starptautisko programmu aģentūras.

Smiltenes novada jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokuments ir izstrādāts, ņemot vērā, “Smiltenes novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2035.gadam” un Smiltenes novada attīstības galvenos mērķus - sabiedriski aktīva, izglītota un iekļaujoša vietējā kopiena; dinamiska un konkurētspējīga ekonomika, ilgtspējīga un kvalitatīva dzīves vide.

Dokuments izstrādāts izmantojot pašvaldības datus, struktūrvienību pārstāvju sagatavoto informāciju, informāciju no diskusijām, sanāksmēm un forumiem ar novada Jaunatnes darbiniekiem un jauniešiem, iepriekš veikto pētījumu un norītējušo aktivitāšu secinājumus, kā arī, jauniešu aptaujas rezultātus.

Dokuments ir 2 daļās. 1. daļā aprakstīts pašreizējās situācijas raksturojums, 2.daļā ir Jaunatnes politikas attīstības plānošana, kurā, balstoties uz pašreizējās situācijas analīzes rezultātiem, ir noformulēti galvenie darbības virzieni un rīcības plāns Jaunatnes politikas attīstībai Smiltenes novadā.

JAUNATNES POLITIKAS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA NEPIECIEŠAMĪBAS PAMATOJUMS

Latvijā pakāpeniski attīstās izpratne par jaunatnes politiku kā pilsoniskās sabiedrības un demokrātijas politikas jomu. Jaunatnes politika ir mērķtiecīgu darbību kopums, kas veicina jauniešu kā sabiedrības locekļu pilnvērtīgu un vispusīgu attīstību un iekļaušanos sabiedrībā. Jaunatnes politikas īstenošanu ietekmē daudzi aspekti, jo jauniešu dzīve ir saistīta ar lielāko daļu valsts politikas jomām, tāpēc tā ir izteikta starpnozaru politika. Lai to sekmīgi varētu īstenot pašvaldībās, ir pieņemts Jaunatnes likums, kas paredz pašvaldībām, pildot savas funkcijas arī veikt darbu ar jaunatni, ievērojot jaunatnes politikas pamatprincipus un valsts jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokumentus. Pašvaldības plāno darbu ar jaunatni, iekļaujot savos plānošanas dokumentos atsevišķu sadaļu jaunatnes darba veikšanai vai izstrādājot atsevišķus jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokumentus.

Jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokuments Smiltenes novada pašvaldībā tiek izstrādāts, lai noteiktu prioritātes, kurās jomās ar jauniešiem ir jāstrādā un kādas mērķtiecīgas darbības jāveic, lai:

- uzlabotu jauniešu dzīves kvalitāti;
- veicinātu jauniešu iniciatīvas un līdzdalību lēmumu pieņemšanā;
- veicinātu jauniešu iekļaušanos sabiedrībā un darba tirgū;
- veicinātu jauniešu personības attīstību;
- atbalstītu darbu ar jaunatni novadā.

Investējot bērnu un jaunatnes personības attīstībā pēc iespējas agrīnā vecumā, ilgtermiņā palielinās jauniešu potenciāls un konkurētspēja, kā arī, samazinās nepieciešamība izmantot resursus sociālo seku un negāciju likvidēšanai.

1. ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS UN ANALĪZE

1.attēls “Jauniešu skaits Smiltenes novadā”

1.1. Vispārējā informācija un rādītāji pašvaldībā

Lai veiktu esošās situācijas izvērtējumu un analīzi jaunatnes jomā Smiltenes novadā, nepieciešams iepazīties ar novada vispārējo informāciju, izpētīt iedzīvotāju skaita statistikas datus, jauniešu īpatsvaru, kā arī iepazīties ar novada iestāžu un struktūrvienību darbu un to piedāvājumu jauniešiem.

Smiltenes novads ir Latvijas 2021.gada administratīvi teritoriālās reformas gaitā 2021.gada 1.jūlijā izveidota Latvijas pašvaldība, kurā tika apvienots agrākais Smiltenes novads, Apes novads un Raunas novads. Robežojas rietumos ar Cēsu novadu, dienvidos ar Gulbenes novadu, austrumos ar Alūksnes novadu un ziemeļos ar Valmieras un Valkas novadiem, kā arī Igaunijas Valgas un Veru apriņķiem. Novada centrs atrodas Smiltenes pilsētā.

Smiltenes novada administratīvajā teritorijā ietilpst Smiltenes pilsēta, Apes pilsēta un 14 pagasti: Apes pagasts, Bilskas pagasts, Blomes pagasts, Brantu pagasts, Drustu pagasts, Gaujienas pagasts, Grundzāles pagasts, Launkalnes pagasts, Palsmanes pagasts, Raunas pagasts, Smiltenes pagasts, Trapenes pagasts, Variņu pagasts un Virešu pagasts.

*Smiltenes novada Jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokuments 2023.-2028.gadam
I.tabula Vispārīga informācija par pašvaldību*

1	Pašvaldības nosaukums	Smiltenes novada pašvaldība
2	Teritorijas lielums (km ²)	1800,55
3	Iedzīvotāju skaits	18719 tūkstoši
4	Jauniešu (13-25 gadu vecumā) skaits pašvaldībā (oficiālā statistika)	2342 <i>(skatīt 1.att.)</i>
5	Jauniešu skaits pašvaldībā attiecībā pret pārējiem iedzīvotājiem (procentuālais iedalījums)	12,5%
6	Reģistrēto biedrību un nodibinājumu skaits, kuras darbojas pašvaldībā (ja iespējams norādīt)	173
7	Jaunatnes organizāciju, biedrību un nodibinājumu skaits pašvaldībā	9 Apes jauniešu klubs "Slīdes"; Biedrība "Vītolēni" Gaujienas jauniešu biedrība "Gaujas dzirksts"; Biedrība "Jaunieši Trapenē"; Jauniešu biedrība "Rudzupuķe"; Palsmanes biedrība "Māsas Veronikas"; Biedrība "Vilkmuiža 11"; Variņu pamatskolas attīstības un atbalsta biedrība. Grundzāles biedrība "GaisMa Tulenī" u.c
9	Izglītības iestāžu skaits un izglītojamo skaits m.g 2022/2023.	25 / 2857
	9.1. Pirmsskolas izglītības iestādes/ izglītojamo skaits	3 / 450
	9.1.1 Pirmsskolas izglītības iestādes grupas/ izglītojamo skaits	12 / 496
	9.2. Vispārizglītojošās skolas:	
9.2.1. Pamatskolas / izglītojamo skaits	10 / 845	
9.2.2. Vidusskolas / izglītojamo skaits	1 / 927	
9.2.3 Sākumskola / izglītojamo skaits	2 / 43	
9.2.4 Speciālā pamatskola/ izglītojamo skaits	2 / 96	

10	Skolēnu / studentu skaits uz 10 000 iedzīvotāju	1026
11	Jauniešu bezdarbnieku skaits (no visiem bezdarbniekiem, procentuāli)	37 jeb 10,5%
12	Jauno uzņēmēju (līdz 25 gadiem) skaits (ja iespējams norādīt)	0
13	Ievēlēto jauniešu (līdz 25 gadiem) skaits pašvaldības domē, padomē	0

1.1.1 Īss pašreizējās situācijas raksturojums darbā ar jaunatni dažādās jomās

Līdz šim, Smiltenes novadā, jaunatnes darbs netika mērķtiecīgi plānots. Nebija Jaunatnes politikas plānošanas dokumentu, kā arī, Jaunatnes darbinieku un Jaunatnes lietu speciālistu. Pie vienotas jaunatnes darba sistēmas, darbs tika uzsākts, pēc novadu apvienošanas. Novadu reformas rezultātā Smiltenes novadā apvienoti kādreizējie Raunas, Apes un Smiltenes novadi. Līdz novadu apvienošanai, jaunatnes lietu speciālisti strādāja Raunas un Apes novados, kuros bija izstrādāti Jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokumenti. Šobrīd, jaunatnes darba veikšanai visā Smiltenes novada teritorijā, tiek nodrošināti trīs jaunatnes darbinieki. Darbam ar jaunatni atbildīgā institūcija ir noteikta Smiltenes novada Izglītības pārvalde, tāpēc, Jaunatnes darbinieki strādā Smiltenes novada pašvaldības Izglītības pārvaldes pakļautībā, kontekstā ar novada attīstības un Izglītības pārvaldes prioritātēm.

Jaunatnes darba tehniskais un finansiālais nodrošinājums notiek saskaņā ar Izglītības pārvaldes vadītāja pārraudzību. Smiltenes novada jaunatnes darbu un aktivitātes jauniešiem plāno un īsteno jaunatnes darbinieki, savstarpēji komunicējot. Šobrīd novadā strādā divi pilnas slodzes jaunatnes darbinieki, Gaujienā un Smiltenē un trīs nepilnas slodzes (0,5; 0,3; 0,19) darbinieki Raunā. Savā starpā iepriekš vienojoties un sastādot grafiku, darbinieki īsteno mobilo darbu vairākos novada pagastos, tos apmeklējot regulāri, reizi mēnesī un piedāvājot plānotu tikšanos. Citu iemeslu starpā ir arī Covid 19 sekas un fakts, ka jaunieši novadā ir sadrumstaloti un vislabprātāk brīvo laiku pavada savrupi, kopā ar saviem draugiem. Tieši tāpēc mobilā jaunatnes darba attīstīšana un jauniešu līdzdalības veicināšana ir viena no aktuālajām prioritātēm, lai radītu jauniešos sajūtu, ka viņi nav vieni, atdalīti no pārējās sabiedrības dzīves un, ka jauniešiem ir līdzvērtīgas iespējas ietekmēt savas dzīves kvalitāti, kā pagastos, tā novada centrā. Koncentrētākās

Smiltenes novada Jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokuments 2023.-2028.gadam

aktivitātes un iespēja pavadīt brīvo laiku ir Raunas bērnu un jauniešu centrā “Pagrabiņš”, Rozes bērnu un jauniešu centrā “Kabata” un “Jauniešu Štābiņā”, Gaujienā. Šīm vietām galvenais mērķis ir organizēt bērnu un jauniešu brīvā laika pavadīšanas iespējas, īstenot neformālās izglītības attīstību un tālākizglītību, kā arī, no 2022.gada veikt mobilo darbu ar jaunatni visos novada pagastos. Darba ar jaunatni īstenošanas pazīmes ir novērojamas arī Smiltenes pilsētā - Smiltenes vidusskolā un Smiltenes tehnikumā, kur jaunieši tiek koncentrēti, lai īstenotu jauniešu iniciatīvas, veicinātu līdzdalību un iesaisti lēmumu pieņemšanā, bet tas notiek noslēgti un atšķirti no kopējā darba ar jaunatni Smiltenes novadā, piedāvājot šīs iespējas ierobežotam jauniešu skaitam, Smiltenes vidusskolas un Smiltenes tehnikuma skolēniem. Skolēnu ikdiena ir ļoti piepildīta gan ar mācību darbu, gan ar jaunatnes darba prioritātēm un brīvo laiku Smiltenes vidusskolas un tehnikuma telpās, tāpēc viņiem neatliek laika iesaistīties Smiltenes pilsētā notiekošajās novada jauniešu aktivitātēs.

Izglītības iestādes, Smiltenes novadā, jauniešiem ir vieta, kur iegūt kvalitatīvu izglītību, iespēju aktīvi iesaistīties sabiedriskajā dzīvē, apgūt neformālās izglītības pieejas un līdzdalības pieredzi. Papildus pamata, vispārējās, profesionālās un speciālās Izglītības iestādēm, jauniešiem vēl ir iespēja izglītoties Smiltenes Mākslas skolā, Gaujienas Mūzikas un Mākslas skolā, Smiltenes Mūzikas skolā ar realizācijas vietām Raunā un Apē, Smiltenes pilsētas Bērnu un Jaunatnes sporta skolā. Ārpus skolu telpām, jauniešiem ir pieejamas pašvaldības un pagastu bibliotēkas, kultūras nami kur realizēt aktivitātes jauniešiem, Raunā un Gaujienā ir jauniešu centri, sporta zāles, āra treniņi, sporta stadioni, kā arī pieejamas Smiltenes bērnu un jauniešu interešu izglītības centra piedāvātās aktivitātes. Šobrīd, novada izglītības iestādes, galvenokārt, darbojas tikai savas skolas ietvaros, tādējādi, nav nodrošināts vienmērīgs pārklājums visa novada jauniešu iniciatīvu rosināšanā un attīstībā, nav kopējas informācijas apmaiņas platformas. Nav vienotas komunikācijas sistēmas ar jauniešiem, kura sekmētu koncentrētu jauniešu pulcēšanos, savstarpējo sadarbību, kopīgu mērķu izvirzīšanai un sasniegšanai neformālā vidē, tāpat arī ne visa novada teritorijā ir līdzvērtīgas iespējas un infrastruktūras pieejamība.

Smiltenes un Apes pilsētā ir pieejama dažāda līmeņa sporta infrastruktūra, kas dod iespēju organizēt nacionāla un starptautiska līmeņa sacensības un čempionātus visa novada teritorijā. Esošā infrastruktūra kalpo gan kā treniņu bāze novada sportistiem, gatavojoties profesionālā sporta startiem, gan vietējiem iedzīvotājiem fiziski aktīvas un veselīga dzīves veida nodrošināšanai. Arī citviet novadā ir pieejama sporta infrastruktūra: sporta zāles, āra stadioni, āra treniņi, u.c., tomēr

Smiltenes novada pagastos nav līdzvērtīga infrastruktūras pieejamība un ir pagasti, kuros netiek nodrošināta sistemātiska infrastruktūras uzraudzība un jauniešiem nav pieejams sporta inventārs.

Informācija Smiltenes novada jauniešiem tiek nodrošināta izmantojot dažādus informācijas nodošanas rīkus, aizsniedzot arī jauniešus ar ierobežotām iespējām - informatīvais izdevums "Smiltenes novada vēstis", reģionālie laikraksti "Ziemeļlatvija" un, "Alūksnes un Malienas ziņas", afišas drukātā un elektroniskā formātā, mājas lapa www.izglitiba.smiltenesnovads.lv, sociālie tīkli *Facebook - Smiltenes novada jaunieši* un *Instagram - smiltene_jauniesi*, jauniešu kontaktinformācija, tikšanās klātienē un sadarbojoties ar iestādēm, kas veic darbu ar jaunatni.

Lai veicinātu jauniešos patriotismu un pilsonisko piederību savai valstij, novadā aktīvi darbojas Latvijā lielākā, brīvprātīgā Jauniešu organizācija jeb kustība "Jaunsardze", kurā, uz doto brīdi, visā Latvijā, brīvprātīgi ir iestājušies 8 000 Jaunsargu vecumā no 10 – 21 gadu vecumam, tajā skaitā, 215 jaunieši no Smiltenes novada. Kustības "Jaunsardze" mērķis ir attīstīt dzīvei nepieciešamās prasmes un iemaņas, veicināt bērnu un jauniešu pilsonisko apziņu un patriotismu, garīgo un fizisko attīstību. Jaunsargi ir sportiski, norūdīti, un izkopj veselīgu dzīvesveidu. Jaunsardzes devīze ir "Augsim Latvijā!", tāpēc, katrs Smiltenes novada jaunietis, kurš brīvprātīgi darbojas Jaunsardzes kustībā kļūst pilsonisks, patriotisks un jūtās piederīgāks savai valstij Latvijai!

Piedalīties kultūras dzīvē jauniešiem ārpus izglītības iestādēm, piedāvā arī Smiltenes novada kultūras iestādes. Šobrīd, jauniešiem novadā ir pieejami 7 Tautas nami – Apē, Birzuļos, Drustos, Blomē, Launkalnē, Gaujienā un Variņos; 5 Kultūras nami – Palsmanē, Grundzālē, Raunā, Virešos un Trapenē; 1 Kultūras centrs – Smiltē un 1 Tautas lietišķās mākslas studija "Smiltene". Izmantojot minētās kultūras iestādes, jauniešiem ir iespējams piedalīties daudzos, dažādos amatiermākslas kolektīvos. Ar katras iestādes piedāvājumu jaunieši var iepazīties Smiltenes novada mājas lapā, sadaļā "Kultūra" un izvēlēties sev piemērotāko amatiermākslas kolektīvu.

Sociālo palīdzību un pakalpojumus Smiltenes novadā jauniešiem sniedz Sociālais dienests, veicot starpinstitucionālu sadarbību ar citām institūcijām un speciālistiem. Katrs gadījums tiek izskatīts individuāli un nepieciešamības gadījumā, jaunietim tiek sniegta palīdzība un atbalsts normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Sabiedrisko kārtību un drošību nodrošina Smiltenes novada pašvaldības policija - Smiltenes novada domes apbruņota militarizēta administrācijas struktūrvienība, kas izveidota, lai nodrošinātu pašvaldības autonomo funkciju izpildi sabiedriskās kārtības uzturēšanā un personu saukšanu pie administratīvās atbildības par Smiltenes novada pašvaldības saistošo noteikumu

Smiltenes novada Jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokuments 2023.-2028.gadam neievērošanu. Pašvaldības policijas pienākums ir aizsargāt personu dzīvību, veselību, tiesības un brīvību kā arī īpašumu, sabiedrības un valsts intereses no noziedzīgiem un citiem prettiesiskiem apdraudējumiem.

Ar jauniešiem strādā arī nodarbinātības valsts aģentūra, kas īsteno valsts politiku bezdarba samazināšanas un bezdarbnieku, darba meklētāju un bezdarba riskam pakļauto personu atbalsta jomā, arī uzņēmējdarbības jautājumos, sniedzot dažādus pakalpojumus. Ar detalizētāku informāciju, par sniegtajiem pakalpojumiem, jaunieši var iepazīties nodarbinātības valsts aģentūras Valmieras filiāles klientu apkalpošanas centrā Smiltē un mājas lapā www.nva.gov.lv.

Par jauniešu veselību un veselīgu dzīvesveidu rūpējas katrs darba ar jaunatni veicējs, sākot ar Izglītības iestādēm, beidzot ar Jaunatnes darbiniekiem. Jauniešu veselības un veselīga dzīvesveida uzturēšanai novadā tiek realizēti dažādi veselības projekti, tiek organizētas fiziskās aktivitātes, pieejamas bezmaksas lekcijas u.c. pakalpojumi.

1.1.2 Jauniešu ar ierobežotām iespējām iekļaušana

Viens no Jaunatnes politikas stratēģiskajiem virzieniem ir jauniešu ar ierobežotām iespējām iekļaušanas veicināšana. Tāpēc, “Smiltenes novada Jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokuments 2023. - 2028.gadam” tiks izstrādāts iekļaujot arī jauniešus ar ierobežotām iespējām.

Jaunieši ar ierobežotām iespējām ir tie jaunieši, kuriem ir:

- garīgās attīstības traucējumi vai garīga rakstura traucējumi;
- kustību traucējumi;
- dažādu pakāpju mācīšanās grūtības (nespēja ātri uztvert sacīto tekstu, nespēja orientēties lasītajā tekstā, nespēja noturēt uzmanību, izteikties paplašinātiem teikumiem, patstāvīgi formulēt domu u.c., kas var izraisīt vienaudžu nepieņemšanu un mobingu);
- ekonomiskie šķēršļi (zems dzīves līmenis, maznodrošinātie, bezpajumtnieki, ilgstošie bezdarbnieki, parādnieki);
- kultūras atšķirības (imigranti, bēgļi, etniskās minoritātes, jaunieši ar grūtībām kultūrā un valodas apgūšanā);
- veselības problēmas (hroniskas saslimšanas, smagas saslimšanas vai psihiskie traucējumi);
- sociālie šķēršļi (dzimuma, etniskās, seksuālās, invaliditātes diskriminācija, antisociāla vai riskanta uzvedība, vientuļie vecāki, bāreņi, bijušie ieslodzītie, vielu un procesu atkarīgie);

- ģeogrāfiskie šķēršļi (jaunieši no ļoti attāliem lauku reģioniem, lauku jaunieši, jaunieši, kuriem ir ierobežotas pakalpojumu iespējas).

Smiltenes novadā jaunieši ar ierobežotām iespējām jau tiek iekļauti sabiedriskās dzīves aktivitātēs. Jauniešiem ar ģeogrāfiskajiem šķēršļiem tiek nodrošināta transporta pieejamība, bibliotēkās un skolās ir pieejams bezmaksas internets un datori. Pagastos ir pieejami sociālie pakalpojumi – dušas, veļas mašīnas. Maznodrošinātajiem tiek nodrošināti finansiāli atvieglojumi, pārtikas un higiēnas piederumu pakas. Jaunieši ar smagām garīgās attīstības traucējumiem vai garīga rakstura traucējumiem, kā arī jaunieši ar smagiem kustību traucējumiem izglītojas speciālajās pamatskolās. Smiltenes vidusskola nodrošina pielāgotu vidi jauniešiem ar kustību traucējumiem. Jauniešiem ar mācīšanās grūtībām skolas piedāvā dažādas atbalsta programmas, ir pieejami psihologu un logopēdu bezmaksas pakalpojumi. Šobrīd daudz tiek domāts par ukraiņu jauniešu integrēšanas sabiedrībā – darbs jau tiek īstenots Izglītības iestādēs.

1.1.3 Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām

Smiltenes novadā ir nodibinātas 9 nevalstiskās organizācijas, kuru galvenais mērķis ir veikt darbu ar jaunatni. Apes jauniešu klubs “Slīdes”; Gaujienas jauniešu biedrība “Gaujas Dzirksts”; Biedrība “Jaunieši Trapenē”; Jauniešu biedrība “Rudzupuķe”; Biedrība “Vītolēni”; Biedrība “Vilkmuiža 11” un Variņu pamatskolas attīstības un atbalsta biedrība; Palsmanes biedrība “Māsas Veronikas”; Grundzāles biedrība “GaisMa tunelī”. Šobrīd, no minētajām nevalstiskajām organizācijām, dažas ir neaktīvas, tāpēc, Jaunatnes politikas attīstības plānošanā ir būtiski paredzēt sadarbību veicinošas aktivitātes ar Jaunatnes nevalstiskajām organizācijām.

Valsts piedāvā atbalstu nacionāla, reģionāla un vietēja mēroga jaunatnes organizācijām, kas sadarbībā ar pašvaldību, investē jauniešu digitālo prasmju attīstībā, digitālā darba ar jaunatni vides veidošanā un starppaaudžu digitālo prasmju attīstības programmā. Izstrādājot “Smiltenes novada Jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokumentu 2023. - 2028.gadam” veicināsim turpmāku pašvaldības un nevalstisko organizāciju sadarbību, realizējot valsts atbalsta programmas.

Nodarbinātības valsts aģentūra, sadarbībā ar Jaunatnes nevalstiskajām organizācijām īsteno pasākumu “Darbam nepieciešamo iemaņu attīstība”. Mērķis ir nodrošināt nevalstisko organizāciju statūtos minētās funkcijas - veicināt bezdarbnieku aktivitātes sabiedrības labā bez nolūka gūt peļņu. Dalība šajā pasākumā ir lieliska iespēja nevalstiskajām organizācijām, kā

Smiltenes novada Jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokuments 2023.-2028.gadam
pasākuma īstenotājam, iegūt palīgus darbu veikšanai sabiedrības labā. Jauniešiem, kā pasākuma dalībniekiem ir lieliska iespēja iegūt darba iemaņas; Stipendiju 15,00 EUR dienā; Darba vadītāju; Apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem; Obligāto veselības pārbažu apmaksu un Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai.

1.1.4 Darbs ar skolēnu pašpārvaldēm

Smiltenes novada Izglītības iestādēs ļoti labi attīstīts skolēnu pašpārvaldes darbs, īpaši vispārējās vidējās izglītības iestādēs. Skolās darbojas enerģiski un aktīvi pašpārvaldes jaunieši, tāpēc, lai pētītu šo jomu dziļāk, darba ar jaunatni veicēji, šī dokumenta projekta izstrādes ietvaros, organizēja skolēnu pašpārvalžu forumu un pieredzes apmaiņas braucienus skolēnu pašpārvaldēm.

Forumos sasniegtie rezultāti un secinājumi, jaunatnes darba veicējiem, lika aizdomāties par turpmāku, regulāru skolēnu pašpārvalžu forumu organizēšanu. Forums jauniešus savstarpēji saliedēja, raisījās idejas, diskusijas – jaunieši līdzdarbojās. Foruma rezultātā, jaunieši uzsāka darbu pie Jauniešu Festivāla “Lēciens” organizēšanas, kas pirmo reizi notika Raunā, vasaras sākumā. Tas ir pirmais redzamais, pozitīvais rezultāts no skolēnu pašpārvalžu forumiem.

Atklājās arī dažādi izaicinājumi - dažās izglītības iestādēs jauniešiem trūkst atbalsta personas, kas virzītu skolēnu pašpārvaldes darbu skolā. Jaunieši vēlas iesaistīties pašpārvaldes darbā, bet nav koordinatora. Ir gadījumi, kad jaunieši tiek iesaistīti iepriekš izplānotu pasākumu organizēšanā bez pašiniciatīvu realizēšanas un līdzdalības iespējām. Izgaismojās arī situācijas, kurās jauniešiem tiek liegta iespēja realizēt kādu iniciatīvu vai piedalīties kādā pasākumā ārpus savas dzīvesvietas, par iemeslu norādot resursu trūkumu. Skolēnu pašpārvalžu sastāvos ir jaunieši līdz 9.klases vecumposmam. Smiltenes novadā ir divas izglītības iestādes, kas strādā ar vecumposmu pēc 9.klases, tā ir Smiltenes vidusskola un Smiltenes Tehnikums, šo skolu pašpārvalžu darbība ir vērtējama kā savrupa, bez savstarpējās sadarbības un tālākas pēctecības jauniešus iesaistīt darba ar jaunatni norisēs novada kontekstā. Smiltenes vidusskolas jaunieši nepiedalījās pieredzes apmaiņas braucienos ārpus savas skolas, kuri tika īstenoti ar mērķi veidot sadarbību gan starp Smiltenes tehnikuma jauniešiem, gan reģionā esošo citu vidusskolu skolēniem.

Valsts programmas atbalsta darbu ar jaunatni un nodrošina izglītojamo līdzdalību lēmumu pieņemšanā izglītības iestādēs, stiprinot skolēnu pašpārvaldes:

- tiek īstenoti semināri un nacionāla līmeņa pasākums, lai uzlabotu izglītojamo pašpārvalžu līderu kompetences;

- tiek nodrošināta profesionālā pilnveide izglītojamo pašpārvalžu atbalsta personām;
- tiek īstenota mācību un mentoringa programma pašpārvalžu komandām;
- tiek sniegts atbalsts pašpārvalžu iniciatīvām.

Iepriekš pieminētie izaicinājumi lika secināt, ka nepieciešama sadarbība ar pašpārvalžu koordinatoriem un skolēnu pašpārvaldēm, lai nodrošinātu vienotu informācijas un resursu pieejamību. Tikpat būtiski ir jaunatnes darba veicējiem motivēt un iesaistīt pašpārvalžu jauniešus pašvaldības lēmumu pieņemšanas procesā un sabiedriskajās aktivitātēs.

1.1.5 Mobilais darbs ar jaunatni

Mobilais darbs ar jaunatni ir darbs, kas rada jauniešiem līdzdalības iespējas viņu dzīvesvietā, kur nav jauniešu centru un brīvā laika aktivitātes ir ierobežotas. Mobilais darbs ir efektīvs veids, kā aizsniegt un aktivizēt jauniešus pagastos, jo tur ir daudz jaunieši, kuriem nepieciešams atbalsts, lai realizētu savas idejas un tādējādi arī sniegtu pievienoto vērtību pagasta dzīves attīstībai. Būtiska loma ir sadarbībai ar pagastu pārvaldēm, kas var atbalstīt ar pieejamajām telpām.

Mobilā darba ar jaunatni priekšnosacījums ir jaunu metožu pielietošana sadarbībā ar pašvaldību. Regulāras domu apmaiņas par idejām, plāniem, atgriezeniskās saites sniegšana un spēja redzēt jauniešus, kuriem ir idejas un nepieciešams atbalsts to realizēšanā. Lai īstenotu šo priekšnosacījumu un izpētītu esošo situāciju, darba ar jaunatni veicēji, šī dokumenta projekta izstrādes ietvaros, organizēja 7 dažādus mobilā darba pasākumus visa novada jauniešiem:

- Vides objektu veidošana - betona balonu meistarklase, Raunā;
- Kafiju ar lēmuma pieņēmējiem, Smiltenē;
- Piedzīvojumu pārgājiens, Raunā ;
- Pieredzes apmaiņas brauciens, Gaujiena - Rauna;
- Meistarklase skaistumkopšanas līdzekļu gatavošanā, Apē;
- Iedvesmojoša tikšanās ar talantīgu Smiltenes novada jauniešu - "Viss balansā", Variņos;
- Tika iegādāts projektors un ekrāns – turpmākai mobilā darba ar jaunatni veikšanai.

Pasākumi bija labi apmeklēti un jaunieši tika sasniegti. Secinām, ka mobilais darbs ar jauniešiem ir jāturpina un jāpilnveido piedāvātās iespējas jauniešiem.

1.2 Jauniešu anketēšana un datu apkopojums

Smiltenes novada jauniešu aptaujas mērķis bija noskaidrot “KĀ IR DZĪVOT SMILTENES NOVADĀ?”. No visa novada aptaujā piedalījās 270 jaunieši. Visplašāk pārstāvēta 13-15 gadu vecuma grupa. Lai gan visaktīvāk atsaukušies jaunieši no Smiltenes, anketā pārstāvēts visai plašs skolu loks. Kopsavilkumā apkopotas galvenās tendences. Detalizēta informācija par proporcijām atbildēs skatāma “Jauniešu anketas apkopojumā”

Lielākā daļa Smiltenes novada jauniešu ir apmierināti ar savu dzīvi, jūtas ģimenes mīļēti un droši. Atbildēs ir vērojama ilgošanās pēc draugiem un šie rādītāji tuvojās 10% atzīmei. 10% jauniešu norāda, ka īpaši nedomā par veselīgu dzīves veidu vai fiziskām aktivitātēm. Vienotas domas par to, kas ir jaunatnes darbs īsti nav. Tās dalās starp to, ka tā ir interešu izglītība, jauniešu iespēja attīstīt savu dzīvi lokālā mērogā un jaunatnes darbinieku organizētu pasākumu apmeklēšana. Tiek pieminēta arī telpa, kas paredzēta jauniešiem, lai tie varētu pavadīt brīvo laiku pēc pašu uzskatiem. Savu brīvo laiku lielākā jauniešu daļa pavada vai nu tiekoties savā starpā vai iesaistījušies interešu izglītībā. Lielākajai daļai jauniešu Smiltenes novadā nav pieejams Jauniešu Centrs, bet viņi turp labprāt dotos. Viņi vēlētos, lai Smiltenē būtu Jauniešu Centrs. Salīdzinoši maz ir tie, kas apmeklē Jauniešu centrus, jo tie atrodas tikai Gaujienā, Raunā un Rozēs.

Kopumā ar savu skolu respondenti ir apmierināti, vairāk nekā 30% aptaujāto neapmeklē skolas piedāvāto interešu izglītību vai citas ārpusstundu aktivitātes. Vairāk nekā 20% nav apmierināti ar piedāvājumu ārpusstundu aktivitātēm un vairāk nekā 25% nav informēti un/vai nepiedalās arī jauniešu pasākumos ārpus skolas. Tie, kas apmeklē jauniešiem organizētos pasākumus, ir apmierināti. 61% jauniešu palīdz organizēt pasākumus un tajos ņem dalību, savukārt 38,5% jauniešu nepiedalās organizētajos pasākumos. Starp pasākumiem, ko organizē paši jaunieši ir tādi, kā klases vakari, ballītes, sporta spēles, ekskursijas, koncerti, modes skates, talantu šovi u.c. Par brīvprātīgo darbu vairums ir dzirdējuši, tomēr paši brīvprātīgo darbu pieredzējuši ir 23%. Kad jautāts par jomām, kurās jaunieši vēlētos iesaistīties brīvprātīgā darba ietvaros, priekšplānā izvirzās sports, dzīvnieku aprūpe un pasākumu organizēšana. Jaunieši atbalsta ideju par jauniešu domes izveidošanu. Lai uzlabotu savu dzīvi, viņi vēlas pieejamu sporta inventāru, infrastruktūru, projektus un atsevišķus pasākumus saistībā ar veselīgu dzīves veidu. Par labi atalgota darba iespējām pēc skolas absolvēšanas izpratne nav liela. Dominē uzskats, ka labi sagatavoties nākotnei,

Smiltenes novada Jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokuments 2023.-2028.gadam attiecībā uz labi apmaksātu darbu, palīdzētu apmaksāta vasaras darba iespējas jeb prakses iespējas dažādos uzņēmumos, karjeras konsultants un aktuālā informācija par vakancēm. Jaunieši ir noskaņoti aktīvi piedalīties sabiedrības dzīvē, tomēr 41% aptaujāto šķiet, ka viņu viedoklis pieaugušos neinteresē.

Ar pilnu anketas - “KĀ IR DZĪVOT SMILTENES NOVADĀ” aprakstu, jautājumiem un iespējamajiem atbilžu variantiem var iepazīties šeit - https://ej.uz/jauniešu_anketa . Savukārt ar anketas “KĀ IR DZĪVOT SMILTENES NOVADĀ” apkopojumu, ievāktajiem datiem un detalizētāku informāciju varat iepazīties šeit - https://ej.uz/jauniešu_anketas_apkopojums .

1.3 SVID analīze

SVID analīze ir stratēģijas plānošanas instruments, kas ļauj noteikt pašvaldības darba ar jaunatni stiprās un vājās puses, iespējas un draudus. Veicot SVID analīzi, tiek izvērtētas iekšējo un ārējo faktoru sniegtās priekšrocības un problēmas:

- Stiprās puses – pašvaldības īpašības, kas tai var palīdzēt sasniegt noteikto mērķi;
- Vājās puses – pašvaldības īpašības, kas var kavēt noteiktā mērķa sasniegšanu;
- Iespējas – tie ārējie faktori, kas var pašvaldībai palīdzēt sasniegt noteikto mērķi;
- Draudi – tie ārējie faktori, kas var pašvaldību kavēt noteiktā mērķa sasniegšanā.

SVID analīze tiek atspoguļota tabulā, lai pārskatāmi aprakstītu visu jomu stiprās un vājās puses, iespējas un draudus atbilstoši pašreizējās situācijas aprakstā minētajam. Situācija izvērtēta, balstoties uz esošo sistēmu un jauniešu ankētēšanas rezultātiem.

2.tabula SVID analīze

Stiprās	Vājās
Liela daļa jauniešu apzinās, ka jauniešiem ir iespēja attīstīt savu dzīves vietu un novadu un iesaistīties lēmumu pieņemšanā	Jauniešu vidū ir zema izpratne par jaunatnes darba funkcijām
Jaunieši ir apmierināti ar savu skolu un lielākoties jūtas pieņemti un atbalstīti	Raunas JC “Pagrabiņš”, Rozes JC “Kabata” un telpas Gaujienā “Jauniešu štābiņš” uz kopējā fona apmeklē ļoti mazs procents novada jauniešu.

Jaunieši savās ģimenēs jūtas atbalstīti, labi saprotas ar vienaudžiem un kopumā ir apmierināti ar savu dzīvi	Jauniešu aktivitāte paliek skolas vidē
Jaunieši novadā zina pieaugušos, kuri ir viņu atbalsta personas	Skolēnu pašpārvaldēm trūkst koordinatoru atbalsts
Jaunieši rūpējās par savu veselību un ikdienā brīvo laiku velta fiziskajām aktivitātēm	Lielākā daļa nav dzirdējusi par novada līmeņa jauniešu domi un tās funkciju
Jauniešu aktivitāts un iniciatīvas iemaņas ir gūtas skolas vidē	Novada teritorijā ir tikai divi jauniešu centri Raunas JC "Pagarabiņš" un Rozes JC "Kabata", kā arī telpa Gaujienā - Jauniešu Štābiņš
Liela daļa jauniešu pēc skolas iesaistās interešu izglītībā gan skolā, gan ārpus tās	Jaunieši apmeklē pasākumus, bet nelabprāt iesaistās to organizēšanā
Pagastu jaunieši apmeklē savā pagastā notiekošos pasākumus	Brīvprātīgo darbu novadā veic mazs skaits jauniešu
Esošā brīvprātīgā darba sistēma Smiltenes novadā jauniešiem ir zināma	Jauniešos jūtama maza izpratne par karjeras iespējām novadā
Smiltenes pilsētas jaunieši aktīvi piedalās sporta notikumu organizēšanā un ņem tajos dalību kā dalībnieki un brīvprātīgie	Novada centrā neveidojās sadarbība ar jauniešiem Smiltenes vidusskolā un Smiltenes tehnikumā, grūti pulcināt jauniešus ārpus skolas
Lielam skaitam novada jauniešu interesētu brīvprātīgais darbs sporta, kultūras, dzīvnieku aprūpes un jaunatnes darba jomās	Jaunieši neredz iespēju uzsākt savu uzņēmējdarbību Smiltenes novadā
Pašvaldībā tiek nodrošināta jauniešu ar ierobežotām iespējām iekļaušana sabiedrībā	
Jaunieši tic, ka jauniešiem ir vieta lēmumu pieņemšanas procesā un apliecina gatavību iesaistīties	
Jauniešu aktīva līdzdalība Izglītības iestāžu pašpārvaldēs	
Iespējas	Draudi
Valsts programmas sniedz finansiālu atbalstu darba ar jaunatni īstenošanai, dažādās jomās	Jauniešu mobilitāte novada teritorijā

<p>Aptvert visu vecuma jauniešus novada teritorijā piesaisot Valsts programmu finansējumu mobilā darba attīstībai un pilnvērtīgai īstenošanai</p>	<p>Mūsdienu paaudzes jaunieši arvien vairāk koncentrējas uz digitālo saziņu un ir maz ieinteresēti uz kopīgu laika pavadīšanu ar vienaudžiem.</p>
<p>Paplašināt telpu pieejamību jauniešu iniciatīvu realizēšanai - piemēram, jauniešu centra izveide Smiltenē, tādējādi attīstīt jauniešu savstarpējo satikšanos Smiltenē, novada centrā, ārpus izglītības iestādēm</p>	<p>Jaunieši neapzinās savu atbildību un ieguldījuma nozīmību. Piemēram, piesakās uz pasākumu, bet beigās neatnāk. Nerēķinās ar citiem cilvēkiem un neviens uzticību.</p>
<p>Uzlabot jauniešu veselību un labklājību, nodrošinot sporta inventāra pieejamību jauniešiem, uzlabot jauniešiem aktuālu infrastruktūru pilsētā un attīstīt veselīga dzīvesveida un atkritumu šķirošanas atbalsta pasākumus</p>	<p>Mentālās veselības svārstības un ietekme uz jauniešu sabiedrisko aktivitāti un iesaistīšanos.</p>
<p>Īstenot jauniešu iniciatīvu projektus, kuri sekmētu jauniešiem aktuālās infrastruktūras izveidi vai uzlabošanu</p>	<p>Zināšanu trūkums Jaunatnes darba veicējiem darbā ar jauniešiem ar ierobežotām iespējām.</p>
<p>Veicināt karjerizglītības apguvi neformālos veidos, ārpus skolas vides</p>	
<p>Veicināt apmaksātas vasaras prakses iespējas novadā esošajos uzņēmumos</p>	
<p>Uzlabot transportu pieejamību starp pagastiem un novada centru, jauniešu iespēju paplašināšanai</p>	
<p>Veidot starpinstitutionālu sadarbību starp iestādēm un struktūrvienībām, kuras ikdienā strādā ar jauniešiem</p>	
<p>Attīstīt jauniešu dalību starptautiskos projektos, iesaistoties <i>Erasmus+</i> programmā</p>	
<p>Pašvaldības lēmumu pieņēmēji vēlas iesaistīt lēmumu pieņemšanas procesā novada jauniešus</p>	
<p>Pašvaldība piešķir finansējumu Jaunatnes darba īstenošanai novada teritorijā</p>	

2. SMILTENES NOVADA JAUNATNES POLITIKAS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANA

Mērķis - attīstīt un atbalstīt aktivitātes, kas veicina Smiltenes novada jauniešu, īpaši, jauniešu ar ierobežotām iespējām, dzīves kvalitātes uzlabošanu.

Uzdevumi:

1. Izpētīt vispārējo situāciju darbā ar jaunatni Smiltenes novadā;
2. Definēt mērķus un prioritātes darba ar jaunatni veikšanai;
3. Noteikt īstermiņa un ilgtermiņa mērķus Jaunatnes politikas attīstībai;
4. Izstrādāt vajadzībās balstītu secīgu rīcību kopumu, kas sekmētu, atbilstošu pušu iesaisti darba ar jaunatni attīstībai Smiltenes novadā;
5. Izveidot vienotu, kvalitatīvu un ilgtspējīgu sistēmu darba ar jaunatni īstenošanai, pēc kuras strādāt Smiltenes novada Jaunatnes darba veicējiem.

Izvirzītās prioritātes:

1. Darba ar jaunatni īstenošanas sistēmas un koordinācijas plāna izstrāde;
2. Darba ar jaunatni redzamības nodrošināšana ar komunikācijas sistēmas izveides palīdzību;
3. Jauniešu mentālā un fiziskā veselība un veselīgs dzīvesveids;
4. Jauniešu iniciatīvas un līdzdalība sabiedriskajā dzīvē;
5. Jauniešu neformālās un formālās izglītības mijiedarbība;
6. Jauniešu sociālā iekļaušana, izmantojot mobilo darbu ar jaunatni;
7. Jauniešu pieredzes paplašināšana, īstenojot brīvprātīgo darbu un Starptautisko sadarbību.

2.1 Vīzija darbam ar jaunatni Smiltenes pašvaldībā

Smiltenes novads ir draudzīga vieta, kas veicina jauniešus būt par atbildīgiem, sociāli nodrošinātiem un savstarpēji saliedētiem, patriotiskiem, uzņēmīgiem un izglītotiem sabiedrības locekļiem. Novadā ir nodrošināta atbilstoša infrastruktūra, lai attīstītu uzņēmējdarbību, radītu jaunas, labi atalgotas darba vietas. Novadā ir labvēlīga vide, ģimenes dibināšanai, jauniešiem ir iespējas lietderīgi pavadītu savu brīvo laiku, jaunieši ar ierobežotām iespējām iesaistās sabiedriskajos procesos un lēmumu pieņemšanas procesā.

Ievērojot 6 būtiskus bāzes modeļus, darbs ar jaunatni Smiltenes pašvaldībā ievērojami

attīstīsies:

STRATĒGISKĀ PLĀNOŠANA
Izstrādāts un apstiprināts jaunatnes politikas
attīstības plānošanas dokuments

FINANSĒJUMS
Finansējums darba ar jaunatni īstenošanai
Finansējums jauniešu iniciatīvām

INSTITUCIONĀLĀ SISTĒMA
Noteikta darba ar jaunatni atbildīgā institūcija
Izveidota jaunatnes lietu konsultatīvā komisija un Jauniešu dome
Notiek sadarbība ar jaunatnes un citām nevalstiskajām organizācijām

INFRASTRUKTŪRA
Nodrošināta jauniešu tikšanās vieta
Jauniešiem piemērotā dzīves vidē

PERSONĀLS
Jaunatnes darbu plāno Jaunatnes lietu speciālists
Tiešo darbu ar jauniešiem veic Jaunatnes darbinieki
Tiek iesaistīti nevalstiskā sektora pārstāvji

PROGRESA UN REZULTĀTU NOVĒRTĒŠANA
Reizi gadā tiek veikts darba ar jaunatni progresu izvērtējums
Tiek noteiktas prioritātes nākamajam gadam
Reizi gadā tiek atjaunoti dati jauniešu statistikā
(skaits, dzimums, vecums, tautība, dzīvesvieta u.c.)
Reizi 3 gados atkārtot jauniešu viedokļus, vēlmes un vajadzības

2.attēls 6 bāzes modeļi

2.2 Īstenošanas sistēma un stratēģiskā plānošana

Lai augtu jaunatnes darba kvalitāte visā novadā, nepieciešama sistēmiska darba organizācija un īstenošana. Šobrīd Smiltenes novada pašvaldības darbs ar jaunatni ir pārmaiņu procesā un šobrīd netiek īstenots, balstoties uz Jaunatnes likuma noteiktajām prasībām darba ar jaunatni īstenošanā.

UZDEVUMI		PASĀKUMI		SADARBĪBAS PARTNERI	ĪSTENOŠANAS PERIODS				
					2022	2023	2024	2025	2026
					2	2	2	2	2
					0	0	0	0	0
					2	2	2	2	2
					3	4	5	6	7
1.RĪCĪBAS VIRZIENS: ĪSTENOŠANAS SISTĒMA UN STARTĒĢISKĀ PLĀNOŠANA									
1.1 Rīcības mērķis: Izstrādāt un vienoties par darbu ar jaunatni īstenošanas sistēmu									
1.1.1	Izstrādāt jaunatnes darbinieku amatu aprakstu pielāgotu katram darbiniekam	1.1.1.1	Izpratne par konkrētiem darba pienākumiem, kuri veicinās katra darbinieka patstāvību, atbildību un uzlabota savstarpējās komunikācijas sistēma.	IP					
1.1.2	Veikt iekšējo funkciju invertējumu un pie vajadzības veikt slodžu pārdalījumu	1.1.2.1	Esošās slodzes tiek jēgpilni izmantotas, atbilstoši katra darbinieka spējām.	IP					
		1.1.2.2	Esošo slodžu ietvarā tiek izpildītas maksimāli daudz jaunatnes darba funkcijas.						
1.1.3	Izveidot Jaunatnes konsultatīvo padomi	1.1.3.1	Balstoties uz Jaunatnes likuma jauno redakciju tiek ieviesta starpinstitucionāla sadarbība sekmējot ātrāku reakciju un preventīvu rīcību dažādās situācijās.	IP; Sociālais dienests					
1.1.4	Ieviest par sistēmu regulāru Jaunatnes politikas īstenošanas izvērtējumu, balstoties uz izstrādāto stratēģiju	1.1.4.1	Jaunatnes stratēģija tiks izmantota kā reāls darba plāns, piedaloties visiem darbiniekiem, sasniedzot maksimāli labu rezultātu	Jaunatnes darbinieki					
1.1.5	Ieviest Jaunatnes lietu speciālista pozīciju	1.1.5.1	Tiek izpildīta, Jaunatnes likuma jaunajā redakcijā ietvertā punkta prasība - par pašvaldības atbildību Jaunatnes politikas sistēmas īstenošanā.	IP, Smiltenes novada pašvaldība					

		1.1.5.1	Jaunatnes darbinieku darbs tiks veikts kvalitatīvāk un apjomīgāk, ja tiks nodrošināta tieša komunikācija ar jaunatnes lietu speciālistu.						
--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--

2.3 Rīcības plāns 2023. - 2028. gadam

Rīcības plāns ir izstrādāts balstoties uz izvirzītajām prioritātēm. Par katru prioritāti ir izveidots īss apraksts, pēc kura seko rīcības plāna tabula. Rīcības plāna tabulā ir izveidotas piecas sadaļas, kurās ir aprakstīts izvirzīto prioritāšu mērķis, mērķa sasniegšanai plānotā aktivitāte, sagaidāmie rezultāti, īstenošanas laiks un sadarbības partneri.

2.3.1 Komunikācijas sistēma

Komunikācijas sistēma nosaka virzienu, kādā jaunatnes darbs tālāk attīstīsies, un tās uzdevums ir panākt, lai komunikācijas aktivitātes darbotos harmoniski, palīdzot sasniegt vēlamās izmaiņas. Veicot saskaņotu komunikācijas sistēmu starp jauniešiem un jaunatnes darbiniekiem, veidosies vienots tilts un vienota komunikācijas apmaiņa. Šo tiltu izveidot starp jauniešiem un jaunatnes darbiniekiem ir gana sarežģīti. Nepieciešams izprast jauniešu aktualitātes un intereses, kas saista abas puses.

Jauniešiem nepieciešama vienota, strukturēta un skaidra informācijas nodošanas sistēma, kopīgs informācijas tīklojums visā Smiltenes novadā, kas šobrīd nepastāv, tāpēc informācija nenonāk līdz visiem jauniešiem. Tādēļ, lai panāktu saskaņotu dažādu informācijas avotu darbību jaunatnes jomā, jāizveido cieša komunikācijas sistēma visā Smiltenes novadā.

4.tabula Komunikācijas sistēma

UZDEVUMI		PASĀKUMI		SADARBĪBAS PARTNERI	ĪSTENOŠANAS PERIODS				
					2022	2023	2024	2025	2026
2.RĪCĪBAS VIRZIENS: KOMUNIKĀCIJAS SISTĒMA									
2.1 Rīcības mērķis: Attīstīt jauniešu informētību par jauniešu iespējām									
2.1.1	Jaunatnes darbinieki kopā ar pašvaldību izvērtē informācijas kanālu efektivitāti.	2.1.2.1	Ir izpratne par to, kurš informācijas avots darbojas un kurš nē.	Pašvaldības darbinieki, izglītības iestādes					
2.1.2	Iesaistot jauniešus, tiek apzinātas jaunās informācijas metodes, kurās informācija sasnies jauniešus.	2.1.2.1	Jauniešu ieteikumi ir uzklauti un ņemti vērā.	Jaunatnes darbinieki					
		2.1.2.2	Vienota informācijas platforma, kas savienota gan ar <i>Instagram</i> , gan <i>Tik Tok</i> , gan <i>Facebook</i> , gan citām aktuālajām sociālo tīklu vietnēm, sasniedzot vismaz 50% no novadā reģistrētajiem jauniešiem - 1171 cilvēkus.						
2.1.3	Jaunieši, kopā ar jaunatnes darbiniekiem, izveido vienotu <i>TikTok</i> kontu.	2.1.3.1	<i>TikTok</i> konts, kura saturu regulē 5 -10 jauniešu darba grupa pēc konkrētiem noteikumiem, kuri sastādīti kopā ar jaunatnes darbiniekiem.	Jaunieši, jaunatnes darbinieki					
2.1.4	Jauniešu darba grupa, kopā ar jaunatnes darbiniekiem, apmeklē izglītojošas	2.1.4.1	Ir iegūtas zināšanas par drošu interneta lietošanu un katrs jauniešs/jaunatnes darbinieks ir ieguvis informāciju par satura veidošanas pamatprincipiem.	Jaunieši, jaunatnes darbinieces sadarbībā ar					

	lekcijas par drošu internetu un satura veidošanas pamatprincipiem.	2.1.4.2	Ir apmeklēti ne mazāk, kā 3 lekciju kursi, kurā piedalās jauniešu darba grupa 5-10 jauniešu sastāvā un vismaz 2 jaunatnes darbinieki.	Latvijas drošāka interneta centru (drossinternet.s.lv)					
2.1.5	Pašvaldība, sadarbībā ar jaunatnes darbiniekiem, izvērtē vai visiem jauniešiem ir pieejams internets.	2.1.5.1	Jaunieši zina kur meklēt informāciju par plānoto pasākumu.	Smiltenes novada pašvaldība					
2.1.6	Jaunieši, kopā ar Jaunatnes darbiniekiem, izveido interaktīvu un atraktīvu saturu par jauniešu iespēju iesaistīties – brīvprātīgajā darbā.	2.1.6.1	Sadarbojoties abām pusēm ir izveidots saturs par brīvprātīgā darba veikšanu, jauniešiem uzrunājošā formātā.	Smiltenes novada jaunieši sadarbībā IP					
		2.1.6.2	Iniciatīvā iesaistīta vismaz 3 jauniešu liela darba grupa.						

2.3.2. Jauniešu mentālā un fiziskā veselība un veselīgs dzīvesveids

Jauniešu veselības rādītāji katru gadu pasliktinās, pieaug ne tikai alkohola un smēķēšanas lietošana, bet arī sēdošs un mazkustīgs dzīvesveids. Jauniešu vidū izplatījies termins “mentālā veselība”, ar ko saprotam garīgo veselības stāvokli. Vairākums jauniešu aptaujas anketās norāda, ka mentālā veselība viņiem ir svarīga. Vecāki uz jauniešiem atstāj arvien mazāku ietekmi, turpretī sociālo tīklu saturs un tur sastopamās personības, jeb “ietekmeļi” spēcīgi ietekmē jauniešus. Aptaujāto jauniešu atbilžu rezultāti norāda, ka pārsvarā jaunieši par veselīgu dzīves veidu domā tikai krīzes situācijās. Atbildes uzskatāmi parāda, ka aktīvam dzīves veidam un kopā būšanai ar vienaudžiem jaunieša dzīvē, ir liela nozīme. Veselīgs, aktīvs dzīves veids palīdz mazināt stresu, kuru jaunieši uzkrājuši dienas gaitā, un tā ir iespēja būt kopā ar vienaudžiem un jēgpilni pavadīt brīvo laiku. Tādēļ, lai uzlabotu jauniešu dzīves kvalitāti, būtiski ir organizēt pasākumus, kas veicina veselīgu un aktīvu dzīves veidu un padziļina izpratni par mentālo veselību.

5.tabula Jauniešu mentālā un fiziskā veselība, veselīgs dzīvesveids

UZDEVUMI		PASĀKUMI		SADARBĪBAS PARTNERI	ĪSTENOŠANAS PERIODS				
					2022	2023	2024	2025	2026
3.RĪCĪBAS VIRZIENS: JAUNIEŠU MENTĀLĀ UN FIZISKĀ VESELĪBA, VESELĪGS DZĪVES VEIDS									
3.1 Rīcības mērķis: Paplašināt sporta infrastruktūras pieejamību visā novadā.									
3.1.1	Pētījums par sporta infrastruktūras pieejamību novada pagastos, atbilstoši jauniešu vajadzībām.	3.1.1.1	Izvērtējums par pieejamo infrastruktūru un jauniešu vajadzībām katrā pagastā, kas radīts pētījuma rezultātā, sadarbojoties jaunatnes darbiniekiem, jauniešiem un sporta dzīves organizētājiem pagastos.	IP, sporta pārvalde	2	2	2	2	2
3.1.2	Līdzfinansējuma piesaistīšana sporta infrastruktūras uzlabošanai.	3.1.2.1	1-2 projekta pieteikumi sporta infrastruktūras uzlabošanai pagastos			2			
3.1.3	Jaunatnes darbinieki sadarbībā ar sporta pārvaldi veido sarunas par sporta infrastruktūras nodrošināšanu visos gada laikos, popularizējot veselīgu dzīves veidu.	3.1.3.1	Pagastu jaunieši seko, lai esošā sporta infrastruktūra tiek uzturēta lietošanas kārtībā, atbilstoši sezonai un informē jaunatnes darbiniekus par nepieciešamiem uzlabojumiem, savukārt viņi komunicē tālāk - ar sporta pārvaldi.	Jaunatnes darbinieki, sporta pārvalde, sporta dzīves organizētāji pagastos				2	
		3.1.3.2	Regulārs kontakts tiek uzturēts ar pagastiem, kuros jauniešu atsauce ir lielāka - Ape, Gaujiena, Grundzāle, Launkalne, Palsmane, Rauna, Smiltene.						2

3.2 Rīcības mērķis: Veicināt veselīgu un aktīvu dzīves veidu jauniešiem										
3.2.1	Jaunatnes darbinieki sadarbībā ar pašvaldību atbalsta sporta un veselīga dzīvesveida aktivitāšu organizēšanu formālā izglītības procesā un ārpus tā.	3.2.1.1	Regulāri, ne mazāk, kā reizi mēnesī, tiek organizētas, veselīga dzīvesveida aktivitātes (sporta spēles, pārgājieni, lekcijas, sarunas u.c.), vienmērīgi pārklājot visa novada teritoriju.	Jaunatnes darbinieki, Sporta dzīves organizētāji pagastos						
3.2.2	Jaunatnes darbinieki plāno un vada neformālajā izglītībā balstītas aktivitātes jauniešiem par veselīgu dzīves veidu.	3.2.2.1	Jaunieši ir informēti par veselīgu dzīves veidu, kaitīgo ieradumu ietekmi uz viņiem un ieguvuši motivāciju pārdomāt savas izvēles.							
3.3 Rīcības mērķis: Smiltenes novada pasākumu organizēšanas principi pēc “Zerowaste”										
3.3.1	Jaunatnes darbinieki, sadarbībā ar izglītības iestādēm, aicina jauniešus uz sarunām par tīras vides pamatprincipiem. Jaunieši uzrunā, savā vidū atpazīstamus cilvēkus.	3.3.1.1	Jaunieši ir izpratuši un gatavi iesaistīties atkritumu šķirošanā un informēt ģimeni.	IP, pašvaldības darbinieki, jaunieši, jaunatnes darbinieki						
		3.3.1.2	Ir noorganizētas ne mazāk, kā 5 aktivitātes, kas saistītas ar tīras vides veicināšanu, tostarp, talkas, lekcijas, diskusijas, akcijas u.c.)							
3.3.2	Vadīt sarunas ar izglītības iestādēm par	3.3.2.1	Novadā samazinās patērēto atkritumu skaits.							

atkritumu šķirošanas un papīra taupīšanas principiem pēc iespējas katrā novada skolā.		Jaunieši pievēršas “Zerowaste” kustībai un popularizē to savā vienaudžu vidū.						
---	--	---	--	--	--	--	--	--

2.3.3. Jauniešu līdzdalība un iekļaušanās sabiedriskajā dzīvē

Apziņa par sevi kā aktīvu sabiedrības daļu, sāk veidoties ģimenē un skolā, bet arī jaunatnes darbiniekam ir liela nozīme jauniešu līdzdalībai un iesaistīšanai sabiedriskajā dzīvē. Kvalitatīvas informācijas apmaiņa starp visām iesaistītajām pusēm veicina jauniešu iekļaušanos sabiedrībā. Jauniešu personība veidojas skolas gados, un iesaistīšanās pašvaldības struktūrvienību organizētajās aktivitātēs būtiski pilnveido jauniešu personību, ļaujot viņiem apzināties sevi kā pilnvērtīgu un atbildīgu sabiedrības daļu. Jauniešiem ir jābūt iespējai iesaistīties lēmumu pieņemšanā un gūt izpratni par politiskiem procesiem. Darbam ar jaunatni ir jāveicina vienlīdzības un iekļaušanās princips, lai ikvienam, arī jauniešiem ar ierobežotām iespējām, būtu iespēja izglītoties un pilnveidoties kvalitatīvi, iegūstot prasmes, kas ļautu pilnvērtīgi piedalīties sabiedriskajā dzīvē un veiksmīgi iekļauties darba tirgū. Tie ir jaunieši, kas saskaras gan ar kultūras atšķirībām, sociālajiem, ekonomiskajiem un ģeogrāfiskajiem šķēršļiem, kā arī ar dažādām veselības problēmām un invaliditāti. Viena no iespējām, kā sekmēt šādu jauniešu iesaisti sabiedriskajā dzīvē, izglītības, sociālajos un demokrātiskajos procesos, ir palīdzēt viņiem līdzdarboties dažādās aktivitātēs, tostarp, novada organizētajos pasākumos un ikdienas dzīvē jauniešu centros.

6.tabula Jauniešu līdzdalība un iekļaušanās sabiedriskajā dzīvē

UZDEVUMI	PASĀKUMI	SADARBĪBAS PARTNERI	ĪSTENOŠANAS PERIODS				
			2023	2024	2025	2026	2027
			2	2	2	2	2
			0	0	0	0	0
			2	2	2	2	2
			3	4	5	6	7
4.RĪCĪBAS VIRZIENS: JAUNIEŠU LĪDZDALĪBA UN IEKĻAUŠANĀS SABIEDRISKAJĀ DZĪVĒ							

4.1 Rīcības mērķis: Veicināt jauniešu līdzdalības procesu lēmumu pieņemšanā un jaunatnes politikas veidošanā							
4.1.1	Jaunatnes darbinieki sadarbībā ar domes lēmuma pieņēmējiem organizē tikšanos ar jauniešiem, sniedzot atbildes uz viņu jautājumiem.	4.1.1.1	Jaunieši ir saņēmuši atbildes uz sev interesējošiem jautājumiem un uzsākuši līdzdalības kustību jaunatnes jomā.	Smiltenes novada lēmuma pieņēmēji, jaunieši			
		4.1.1.2	Ir organizētas vismaz 5 jauniešu un politiķu tikšanās “Kafija ar politiķiem”				
4.1.2	Jaunatnes darbinieki veido domu apmaiņas un diskusijas tikšanās ar jauniešiem.	4.1.2.1	Jaunieši ieguvuši pārliecību, ka tiek uzklauti un iesaistās diskusijās, lai uzlabotu un mainītu savu ikdienu un ikdienas vidi.	Jaunieši, Smiltenes novada pašvaldība			
		4.1.2.2	Reizi ceturksnī, bet ne retāk, kā reizi pusgadā tiek organizēti “Domu apmaiņu” vakari, kas balstīti neformālās izglītības pieejā.				
4.1.3	Jaunatnes darbinieki, ilgstoši sadarbojoties ar jauniešiem, balstoties uz iepriekš izstrādātiem kritērijiem, dod iespēju vienam jauniešim piedalīties, vasaras nometnē <i>Atklāj sevi</i> , kas vērsta uz mentālo veselību un sevi, kā personības izprašanu un pilnveidošanu.	4.1.3.1	Jauniešos veicināta motivācija līdzdarboties sabiedriskajā dzīvē, viņi sāk tikties un sadarboties ar jauniešiem ārpus novada robežām.	Jaunieši, Biedrība - “Atklāj - Sevi.lv”			
		4.1.3.2	Katru gadu vienam jauniešim tiek dota iespēja piedalīties nometnē <i>Atklāj sevi</i> . Kopā nometni apmeklējuši vismaz 5 jaunieši.				
4.2 Rīcības mērķis: Veicināt jaunatnes darbinieku zināšanu iegūšanu un papildināšanu.							
4.2.1	Jaunatnes darbinieki dodas uz apmācībām, iegūt zināšanas.	4.2.1.1	Jaunatnes darbinieki ir ieguvuši zināšanas, kuras pielietot darbā ar jauniešiem.	Jaunatnes darbinieki, Centrs Marta, JSPA			
		4.2.1.2	Katrs jaunatnes darbinieks apmeklē apmācības vai noklausās lekciju kursu ne mazāk, kā reizi gadā.				

4.3 Rīcības mērķis: Veicināt brīvprātīgā darba popularitāti jauniešu vidū.									
4.3. 1	Jaunatnes darbinieki, sadarbībā ar jauniešiem, kas veic brīvprātīgo darbu, izveido uzskatāmu materiālu par brīvprātīgo darbu.	4.3.1. 1	Ir izveidots uzskatāms materiāls par brīvprātīgo darbu, parādot, kādēļ tas ir nepieciešams.	Jaunatnes darbinieki, brīvprātīgā darba devēji, jaunieši					
		4.3.1. 2	Iesaistīta vismaz 3 jauniešu liela darba grupa sadarbībā ar jaunatnes darbinieku un izveidots digitāls, informatīvs materiāls, kas popularizē brīvprātīgo darbu novadā.						
4.3. 2	Jaunieši, kas veic brīvprātīgo darbu, sadarbībā ar jaunatnes darbiniekiem popularizē brīvprātīgo darbu jauniešu vidū.	4.3.2. 1	Tiek popularizēts brīvprātīgais darbs, kā darba veids un jaunieši arvien vairāk iesaistās.	Brīvprātīgā darba devēji, jaunieši					
		4.3.2. 2	Stratēģijas perioda noslēgumā Brīvprātīgā darba sistēmā darbojas vismaz 30 aktīvi dalībnieki ar noslēgtiem brīvprātīgā darba līgumiem.						
4.3. 3	Jauniešu un jaunatnes darbinieku izbraukumi pa Smiltenes novadu, lai iepazītu dažādas vietas, kur veikt brīvprātīgo darbu.	4.3.3. 1	Organizētā izbraukumā jaunieši ir ieguvuši dažādus kontaktus un iepazīnuši vietas, kur doties brīvprātīgajā darbā.	Jaunieši, jaunatnes darbinieki, brīvprātīgā darba devēji					
		4.3.3. 2	Brīvprātīgā darba devēji ir ieguvuši vairāk informācijas, skaidrību un iedvesmu uzņemt brīvprātīgos jauniešus.						
		4.3.3. 3	Reizi līdz divas gadā tiek organizēts Brīvprātīgo jauniešu salidojums, kura laikā jaunieši gūst pieredzi par novada uzņēmēju darbību						

2.3.4. Neformālās un formālās izglītības mijiedarbība

Arvien vairāk tiek izprasta neformālās izglītības nozīme, un arvien vairāk tās formas tiek integrētas formālās izglītības procesā gan mācību darbā, gan ārpus klašu darbībā. Tieši šāda darbība Smiltenes vidusskolā ir devusi iespēju jauniešiem integrēties jaunatnes politikai atbilstošu procesu īstenošanā, attīstīt atbilstošās prasmes un veicināt līdzdalību laikā, kad novadā netika plānots un īstenots darbs ar jaunatni. Tāpat arī šāda pieeja ir samazinājusi neformālās izglītības aktivitāšu pieejamību jauniešiem ārpus skolas un interešu izglītības. Lai novada jauniešiem būtu līdzvērtīgas iespējas, un novadā vienota izpratne par jaunatnes politiku un tās īstenošanas aktivitāšu gaitu, jaunatnes darbs arvien vairāk ir jāplāno sadarbībā ar izglītības iestādēm. Šāda veida sadarbība ne vien paplašinās neformālās izglītības metožu pielietošanu skolu vidē un stiprinās iesaistītā personāla kompetenci, bet arvien vairāk veicinās nepārtrauktu izglītošanās procesu, attīstīs kā zināšanu, tā pieredzes un prasmju gūšanas iespējas vienuviet.

7.tabula Neformālā un formālā izglītības mijiedarbība

UZDEVUMI		PASĀKUMI		SADARBĪBAS PARTNERI	ĪSTENOŠANAS PERIODS				
					2	3	4	5	6
0					2	2	2	2	2
2					2	2	2	2	2
3					3	4	5	6	7
5.RĪCĪBAS VIRZIENS: NEFORMĀLĀS UN FORMĀLĀS IZGLĪTĪBAS MIJIEDARBĪBA									
5.1 Rīcības mērķis: Neformālās izglītības metožu apkopošana un apgūšana									
5.1.1	Nodrošināt jaunatnes darbiniekiem nepieciešamo zināšanu iegūvi, atbilstoši katra līdzšinējai pieredzei.	5.1.1.1	Jaunatnes darbinieki ieguvuši sev trūkstošās zināšanās un ieguvuši pārliecību par savām spējām jaunatnes darbā.	IP; Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra; Izglītības un zinātnes ministrija; Baltijas reģionālais					
		5.1.1.2	Ir apkopots jaunatnes darbinieku izpratnes līmenis balstoties darba ar jaunatni kompetencēs un izietas pieejamās apmācības atbilstošajās tēmās.						

				attīstības fonds.					
5.1.2	Veidot sadarbību ar citiem jauniešu centriem, īstenot regulārus Jaunatnes darbinieku pieredzes apmaiņas braucienus	5.1.2.1	Ir iegūta pieredzes apmaiņa un dalīšanās kopīgajos izaicinājumos un iegūta pārlicība par darba ar jaunatni veikšanu.	Jaunatnes darbinieki sadarbībā ar citu novadu darbiniekiem.					
		5.1.2.2	Reizi gadā tiek apmeklēta pašvaldība, kurā tiek veikts darbs ar jaunatni, saskatot līdzīgas pazīmes darba organizācijā.						
5.1.3	Iegūt praktisku pieredzi neformālajā izglītībā balstītas nodarbības plānošanā un vadīšanā, balsoties uz katra darbinieka esošo pieredzi un vajadzībām.	5.1.3.1	Ir iegūta praksē balstīta pieredze par neformālās izglītības nodarbības plānošanu un vadīšanu.	Jaunatnes darbinieki sadarbībā ar Latvijas Jaunatnes padome, IZM, Pašpārvalžu atbalsta biedrība, LJSPA, centrs <i>Marta</i>					
		5.1.3.2	Katrs darbinieks piecu gadu laikā paaugstina savu kvalifikāciju atbilstoši savām interesēm un vajadzībām vismaz 48 h apmērā.						
5.1.4	Veicināt vietēju, nacionālu un starptautisku sadarbību, neformālās izglītības metožu pielietošanā.	5.1.4.1	Ir iegūta dažāda līmeņa pieredze un paplašināts pielietojamo metožu klāsts ikdienas darbībām.	Jaunatnes darbinieki, IP, LSJPA, IZM					
5.2 Rīcības mērķis: Neformālās izglītības metožu iespēju izmantošana formālajā izglītībā nodrošinot jauniešu prasmju attīstīšanu un līdzdalības pieredzes iegūšanu.									
5.2.1	Izstrādāt nodarbību ciklu, īstenot to izglītības iestādēs,	5.2.1.1	Jauniešiem dota iespēja iegūt neformālās izglītības pieredzi savā ierastajā vidē, veicinot jauniešu brīvprātīgu interesi par jaunatnes darba norisēm.	Sadarbības partneri no neformālās					

	sekmējot jauniešu personības pašizpausmi.	5.2.1.2	Stratēģiskā perioda laikā katrā skolā vismaz vienu reizi tiks novadīta jaunatnes darbinieku organizēta pašizaugsmes nodarbība jauniešiem.	izglītības praktiķiem, Centrs <i>Marta</i> , IZM					
5.2.2	Organizēt regulārus (ar intensitāti reizi gadā) Jaunatnes darbinieku un skolēnu pašpārvalžu forumus.	5.2.2.1	Tiek metodiski atbalstīti skolēni no skolēnu pašpārvaldēm, tiek veicināta savstarpējā skolēnu idejas apmaiņa.	Izglītības pārvalde, novada skolu direktori, jaunatnes darbinieki, Skolēnu pašpārvalžu atbalsta personas					
5.2.3	Plānot un koordinēt jau esošo neformālās izglītības programmu īstenošanu novada skolās, pēc katras izglītības iestādes specifikas, kā piemēram <i>MOT</i> , <i>#Neklusē</i> , u.c.	5.2.3.1	Tiek nodrošināta vienāda informācijas pieejamība un nepieciešamais atbalsts programmu ieviešanas sākuma posmā, atslogojot skolas administrāciju un nodrošinot vienotu pieeju visās novada izglītības iestādēs.	Smiltenes novada pamatskolas, Smiltenes vidusskola, Smiltenes Tehnikums, jaunatnes darbinieki, nevalstiskās organizācijas.					
5.2.4	Piedāvāt skolēnu pašpārvalžu	5.2.4.1	Darbs ar skolēnu pašpārvaldēm tiek veikts pēc vienotiem principiem un vienoti koordinēti visā novadā.	Smiltenes novada skolu administrācij					

	koordinatoriem atbalsta konsultācijas.	5.2.4.2	Ieviestas regulāras pašpārvalžu atbalsta personu kopīgas tikšanās ar regularitāti 1-2 reizes gadā.	as un skolēnu pašpārvaldes					
--	--	---------	--	----------------------------	--	--	--	--	--

2.3.5. Mobilais darbs un darbs ar jaunatni īstenošanas infrastruktūra

Turpinot īstenot mobilo darbu ar jaunatni Smiltenes novada teritorijā, ir jāvadās pēc šādiem mobilā darba principiem:

- aktivitātēm ir jābūt pieejamām ikvienam jauniešim;
- jānodrošina visiem publiski pieejama informācija par aktualitātēm jaunatnes jomā;
- viena pagasta teritorijā mobilais darbs tiek īstenots, vismaz, vienu reizi mēnesī;
- pasākumi ir iepriekš plānoti atbilstoši jauniešu vajadzībām;
- pasākumi veicina jauniešu pilnvērtīgu un vispusīgu attīstību.

Lai balstītos uz šiem principiem ir jāveic detalizēta izpēte, lai saprastu kāda pieeja un kādi pasākumi būtu piemērotāki katra pagasta jauniešiem.

8.tabula Mobilais darbs un darbs ar jaunatni īstenošanas infrastruktūra

UZDEVUMI		PASĀKUMI		SADARBĪBAS PARTNERI	ĪSTENOŠANAS PERIODS				
					2023	2024	2025	2026	2027
6.RĪCĪBAS VIRZIENS: MOBILAIS DARBS UN DARBS AR JAUNATNI ĪSTENOŠANAS INFRASTRUKTŪRA									
6.1 Rīcības mērķis: Sagatavot mobilo darbu atbilstošu visā Smiltenes novada teritorijā									
6.1.1	Jaunatnes darbinieki apzinās un izpēta esošo situāciju – informācijas apkopošana; jauniešu apzināšana; informācijas iegūšana no darbā ar	6.1.1.1	Ir apzinātas jauniešu vajadzības un iespējas īstenot mobilā darba aktivitātes novada pagastos.	Smiltenes novada dome, izglītības iestādes, pašvaldības darbinieki, jaunieši,	2				
		6.1.1.2	Katrā pagastā ir organizēta tikšanās ar jauniešiem un veikta situācijas izpēte.			2			

	jauniešiem iesaistītajām pusēm.			jaunatnes darbinieki.					
6.1.2	Jaunatnes darbinieki saskaņojot ar pagastu pārvaldēm sagatavo darba plānu izvirzot mērķi, vienojoties par darbības plānu.	6.1.2.1	Ir sagatavots mobilā darba plāns darbā ar jauniešiem un izveidots metodisks materiāls.						
6.2 Rīcības mērķis: Īstenot mobilo darbu un veicināt infrastruktūras attīstību visā Smiltenes novada teritorijā									
6.2.1	Jaunatnes darbinieki izveido ciešāku sadarbību ar pagastiem kuros tiks veikts mobilais darbs.	6.2.1.1	Novada Jaunatnes darbiniekiem ir izveidojusies ciešāka saikne ar pagastu iestāžu vadītājiem un tiek turpināta sadarbība ar pagastu skolām, kultūras namiem un bibliotēkām, ieinteresējot citus jauniešus.	Smiltenes novada dome, izglītības iestādes, pašvaldības darbinieki, jaunieši, jaunatnes darbinieki.					
6.2.2	Jaunatnes darbinieki sadarbībā ar pagastu jauniešiem plāno aktivitātes.	6.2.2.1	Ir attīstījusies jauniešu konkurētspēja, pašapziņa un veicināta jaunu prasmju un kompetenču iegūšana. Jaunieši apzinās sevi kā personību un savas iespējas darboties ne tikai savās, bet arī sabiedrības interesēs.						
6.2.3	Jaunatnes darbinieki sadarbībā ar novada pagastu pārvaldēm piemeklē darbam ar jauniešiem atbilstošas telpas.	6.2.3.1	Novada pagastos ir nodrošinātas atsevišķas telpas darbam ar jaunatni.						
6.2.4	Jaunatnes darbinieki sadarbībā ar Smiltenes novada	6.2.4.1	Smiltenē ir izveidots jauniešu centrs, kurā jauniešiem ir iespējas darboties.						

pašvaldību un izmantojot Valsts programmas finansējumu, iekārto jauniešu telpas.									
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.3.6. Starptautiskās pieredzes iespējas

Šobrīd, Smiltenes novadā notiek mērķtiecīgs mobilais darbs ar jauniešiem, lai iedrošinātu viņus satīties pēc skolas, sadarboties ar jaunatnes darbiniekiem un iesaistīties aktivitātēs, kas saistītas ar pašizaugsmi, komunikācijas prasmēm un rūpēm par apkārtējo vidi. Aicinām sadarboties jauniešus pagasta mērogā un dažkārt organizējam aktivitātes arī visa novada jauniešiem kopā. Starptautiska pieredze ir nākamais līmenis komunikācijas prasmju pilnveidošanā. Pieredze rāda, ka jaunieši, kas piedalījušies starptautiskos projektos, kļūst atvērtāki, labsirdīgāki, plašāk domājoši un kļūst par iedvesmojošiem piemēriem vienaudžiem. Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra ir lielisks resurss, kas sniedz iespēju realizēt projektus *Erasmus+* programmā, kas pilnveido jaunatnes darbinieku prasmes projektu pieteikšanā un realizēšanā, iesaista jauniešus un palīdz veidot starptautiskos sadarbības tīklus. Tuvākajos 5 gados plānots rūpēties par starptautiskas pieredzes gūšanu gan jauniešiem, gan jaunatnes darbiniekiem regulāri, mērķtiecīgi meklējot sadarbības partnerus gan Baltijas reģionā, gan citur Eiropā un pasaulē. Starptautiskie projekti tiks organizēti secīgi - sākot ar jaunatnes darbinieku pilnveidošanos, starptautisko partneru iepazīšanu, tam sekos - starptautiskā sadarbības tīkla veidošanas projekts, kurā iesaistīti būs gan jaunatnes darbinieki, gan jaunieši, un periods noslēgsies ar jauniešu apmaiņas projektu, kura idejas autori un realizētāji būs paši jaunieši, bet jaunatnes darbinieki - tikai konsultanti un pavadoni.

9.tabula Starptautiskās pieredzes apmaiņas

UZDEVUMI	PASĀKUMI	SADARBĪBAS PARTNERI	ĪSTENOŠANAS PERIODS				
			2	3	4	5	6
			2	2	2	2	2
			0	0	0	0	0
			2	2	2	2	2
			3	4	5	6	7

7.RĪCĪBAS VIRZIENS: STARPTAUTISKĀS PIEREDZES APMAIŅA

7.1 Rīcības mērķis: Jaunatnes darbinieku profesionālā pilnveide starptautiskā vidē									
7.1. 1	Dalība jaunatnes darbinieku mobilitātes projektos (vismaz 1 projekts) <i>Erasmus+</i> programmā.	7.1.1.1	Jaunatnes darbinieku komandas darbs; jaunu kompetenču apguve; iespēja dalīties pieredzē, iepazīties ar labās prakses piemēriem; veikt kāda procesa padziļinātu izpēti; iespēja satikt jaunus sadarbības partnerus.	Jaunatnes darbinieces					
		7.1.1.2	Katrs dalībnieks vismaz vienu reizi ir guvis pieredzi starptautiska projekta dalībā.						
7.2 Rīcības mērķis: Starptautiskā tīkla veidošana									
7.2. 1	Projekta pieteikums “Partnerības sadarbībai” (KA2) <i>Erasmus+</i> programmā un tā realizēšana.	7.2.1. 1	Apzināti kolēģi Eiropā un atrasti 3-4 sadarbības partneri, kas darbojas dažādās jomās; uzsākta mērķtiecīga starptautiskā sadarbība; pieredzes apmaiņa, kas veicina jaunatnes darbinieku profesionālo pilnveidošanos; tiek iesaistīti vismaz 30 jaunieši dažādās aktivitātēs, kas savstarpēji saistītas un norit attīstībā, turklāt viņi iepazīstas ar cilvēkiem no citām valstīm; 3-5 aktīvākie no dalībniekiem gūst starptautisko pieredzi.	Jaunatnes darbinieki, <i>Erasmus+</i>					
7.3 Rīcības mērķis: Jauniešu aktīvā pilsoniskuma veicināšana									
7.3. 1	Jauniešu apmaiņas projekts <i>Erasmus+</i> programmā.	7.3.1. 1	Jauniešu iesaiste Eiropas mēroga projektā; Daudzveidīgu personīgo kompetenču pilnveidošana.	Jaunieši, jaunatnes darbinieki, <i>Erasmus+</i>					
		7.3.1. 2	Vismaz vienu reizi ir īstenots starptautisks jauniešu apmaiņas brauciens.						

SECINĀJUMI

Dokumenta izstrādes procesā tika secināts, ka darbs ar jaunatni Smiltenes novadā attīstās. Tas tiek veikts sadrumstaloti īstenojot to atbilstoši pagastu un pilsētu esošajām situācijām un pieejamajām struktūrām. Smiltenē darba ar jaunatni īstenošana novērojama pilsētas izglītības iestādē, Raunā un Gaujienā ir jauniešu centri, Apē darbojas jauniešu organizācija un citos pagastos aktivitātes jauniešiem plāno un organizē tautas nami, bibliotēkas un citas pašvaldības iestādes. Jau tagad jauniešiem ir pieejama infrastruktūra savu iniciatīvu realizēšanai, tiek īstenotas aktivitātes līdzdalības veicināšanai, piedāvātas brīvā laikā iespējas pagastos, utt.

Lai piepildītos jaunatnes politikas attīstības mērķis - attīstīt un atbalstīt aktivitātes, kas veicina Smiltenes novada jauniešu, īpaši, jauniešu ar ierobežotām iespējām, dzīves kvalitātes uzlabošanu un tiktu īstenoti uzdevumi: Izpētīt vispārējo situāciju darbā ar jaunatni Smiltenes novadā; Definēt mērķus un prioritātes darba ar jaunatni veikšanai; Noteikt īstermiņa un ilgtermiņa mērķus Jaunatnes politikas attīstībai; Izstrādāt vajadzībās balstītu secīgu rīcību kopumu, kas sekmētu, atbilstošu pušu iesaisti darba ar jaunatni attīstībai Smiltenes novadā; Izveidot vienotu, kvalitatīvu un ilgtspējīgu sistēmu darba ar jaunatni īstenošanai, pēc kuras strādāt Smiltenes novada Jaunatnes darba veicējiem ir jāizveido stabila sistēma darbam ar jaunatni, kurā ir jaunatnes lietu speciālists novada kontekstā un ir saprotama sadarbības ķēde starp iesaistītajām iestādēm un struktūrvienībām. Tāpat ir jāturpina situācijas izpēte pagastos. Sasniegt vēlamos rezultātus ir iespējams, strādājot sistemātiski pēc izstrādātā rīcības plāna.

Rīcības plāns jaunajā piecgades periodā paredz attīstīt jaunatnes darbu septiņās prioritārajās jomās: Darba ar jaunatni īstenošanas sistēmas un koordinācijas plāna izstrāde; Darba ar jaunatni redzamības nodrošināšana ar komunikācijas sistēmas izveides palīdzību; Jauniešu mentālās un fiziskā veselība uzlabošanā un veselīga dzīvesveida veicināšanā; Jauniešu iniciatīvu veicināšanu un līdzdalības iekļaušanu sabiedriskajā dzīvē; Mijiedarbību jauniešu neformālajā un formālajā izglītībā; Nodrošināta jauniešu sociālā iekļaušana, izmantojot mobilo darbu ar jaunatni; Jauniešu pieredzes paplašināšana, īstenojot brīvprātīgo darbu un starptautisko sadarbību.

Rīcības plāna lielāko aktivitāšu daļu paredzēts īstenot izmantojot pašvaldības finanšu līdzekļus, mērķtiecīgi realizējot noteiktās prioritātes. Savukārt, pārējās aktivitātes paredzēts īstenot piesaistot papildus finansējumu no jaunatnes projektiem un valsts programmu piedāvāto atbalstu. Rīcības plāna īstenošana plānota iesaistot gan jauniešus ar ierobežotām iespējām, gan nevalstiskās

organizācijas.

DOKUMENTA ILGTSPĒJA UN IEVIEŠANA

Par “Smiltenes novada jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokumenta 2023. - 2028. gadam” pārraudzību atbildīgā institūcija ir Smiltenes novada Izglītības pārvalde.

Dokumenta ieviešanu un ilgtspēju nodrošinās Jaunatnes darba veicēji sadarbībā ar iestādēm un institūcijām, kuras veic darbu ar jauniešiem. Reizi gadā veicot darbu ar jaunatni progresa izvērtējumu, nosakot prioritātes nākamajam gadam, atjaunojot datus jauniešu statistikā un reizi 3 gados atkārtoti noskaidrot jauniešu viedokļus, vēlmes un vajadzības.